

Motion till riksdagen

1988/89:Jo784

av Roland Sundgren m. fl. (s)

Nationalpark i Ridö—Sundbyholmsarkipelagen i Mälaren, m. m.

Ridö—Sundbyholmsarkipelagen utgörs av ett område i Mälaren mellan Västerås och Eskilstuna om cirka 8 700 hektar, varav 1 715 hektar land. Det bildar en väl avgränsad skärgård bestående av 160 öar och holmar. Mälarnaturen är speciell i landet och har högt bevarandevärde.

Länsstyrelserna i Västmanland och Södermanland har 1984 avsatt området som naturreservat. Det skedde i avvaktan på att Mälarens nationalpark skulle komma att beslutas.

I samband med beredningen av ärendet uttalade statens naturvårdsverk "att det finns skäl som talar för inrättande av nationalpark. Verket är emellertid inte berett att ta ställning i denna fråga förrän de praktiska och ekonomiska konsekvenserna därav närmare belysts".

Riksdagen har 1985, 1986 och 1987 behandlat motionsyrkanden om inrättande av området som nationalpark.

De i flera avseenden unika naturkvaliteterna har tidigt uppmärksammats — mångfalden av biotoper med bl a åldrig ädellövskog, hagmarker, lundområden, urskogspartier och strandängar kvarstår. Senare tids forskning i området har ytterligare befast de höga faunistiska värdena vad beträffar det lägre djurlivet.

Även om det tidigare omnämnda bildandet av naturreservat betytt mycket för områdets säkerställande finns flera allvarliga problem.

Ett sådant är svårigheter för naturvårdsverket att betala den ersättning som domänverket anser sig behöva ha. Driftsinriktningen på såväl jordbruket som skogsbruket är ett hot mot de områden som anses ha högt skyddsvärde.

Den organisatoriska splittringen i området är ett annat problem som försämrar möjligheterna att nå de intentioner som finns för området.

Ett beslut om inrättande av området som nationalpark skulle medföra att ett samlat grepp kan tas på de problem som finns. Det är oundgängligt, om de höga naturvärdena ska kunna bevaras.

Ökat naturvårdsanslag

Många höga naturvärden är knutna till odlingslandskapet, framför allt till resterna av äldre ängs- och hagmarker och småskaliga åkerlandskap.

Förändringarna i odlingslandskapet är stora och lokaler för sällsynta växter och djur försvinner i snabb takt. De mest värdefulla områdena kan avsättas som naturreservat eller naturvårdsområde. Därmed skapas lång-

siktiga förutsättningar för områdenas skötsel. Områdena är emellertid mycket skötselkrävande om bevarandesyftet skall uppnås. Samtidigt ger insatta skötselåtgärder direkta resultat i form av positiv utveckling av det värdefulla växt- och djurlivet. Istandsättning och skötsel av strandängar har påtagligt gynnat häckning och rastning för sådana fågelarter som varit hotade på grund av strandängarnas igenväxning. Särskilt vadarfåglar har gynnats av dessa reservat, men också andra arter, som exempelvis gulärkan.

Anslagna medel för skötsel av naturvårdsobjekten är otillräckliga för att klara de angelägna och i skyddsförordnandena förutsatta åtgärderna. Detta har främst kommit att drabba de vårdkrävande objekten i odlingslandskapet.

Skötselanslaget har inte ökat i takt med att nya områden avsatts för skydd. De av arbetsmarknadsskäl motiverade statliga beredskapsarbetena inom naturvården har minskat kraftigt på grund av det allt bättre sysselsättningsläget. Detta förhållande ökar trycket på att anslagen måste höjas om samhällets ambitioner på naturvårdsområdet ska kunna klaras.

De naturskyddade områdena får för varje år allt större betydelse för de växt- och djurarter som för sin överlevnad kräver särskilda betingelser och som starkt missgynnas av den fortgående förändringen av vårt kulturlandskap.

Hemställan

Under hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Ridö-Sundbyholmsarkipelagen i Mälaren bör avsättas som nationalpark
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vikten av att naturvården erhåller tillräckliga medel för skötsel av avsatta naturvårdsområden

Stockholm den 20 januari 1989

Roland Sundgren (s)

Berit Oscarsson (s)

Göran Magnusson (s)

Margareta Hemmingsson (s)

Yngve Wernersson (s)